

Täysistunto

Keskiviikko 10.12.2025 klo 14.00—0.03

13. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 46/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

23.02 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tekoäly on tullut jäädäkseen. Se auttaa meitä kirjoittamaan, laskemaan, kääntämään, suunnittelemaan, arvioimaan ja tekee sen usein nopeammin, tehokkaammin kuin ihminen. Samalla sen käyttö tuo mukanaan kysymyksiä, joihin lainsäätäjän on vastattava ajoissa. Siksi on hyvä, että hallitus tuo eduskuntaan esityksen, jolla säädetään tekoälyn käytöstä ja valvonnasta Suomessa osana EU:n yhteistä asetusta.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen taustalla on Euroopan unionin tekoälyasetus, joka tuli voimaan viime vuonna. Sen tarkoituksena on suojella ihmisten terveyttä, turvallisuutta ja perusoikeuksia. Asetus kieltää haitallisimmat tekoälyn käyttötavat, kuten järjestelmät, jotka voivat seurata, manipuloida tai syrjiä ihmisiä. Lisäksi niin sanotuille korkean riskin järjestelmille, esimerkiksi viranomaistoiminnassa tai turvallisuudessa käytettävälle tekoälylle, asetetaan tiukemmat vaatimukset. On meidän tehtävämme varmistaa, että nämä säännöt toimivat myös Suomessa.

Arvoisa puhemies! Suomessa valvonta on hajautettu eri viranomaisten kesken. Traficom toimii koordinoivana viranomaisena, mutta kukin toimialaviranomainen, kuten poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos, vastaa omasta alastaan. Tämä on järkevä ratkaisu siksi, että tekoäly ei ole yksi asia, vaan sillä on erilaisia käyttötarkoituksia aina terveydenhuollosta rikostutkintaan ja rajavalvontaan. Siksi on tärkeää, että myös toimialaviranomaisia koskeviin lakeihin lisätään säännökset, joiden avulla viranomaiset voivat käyttää sallittuja tekoälyratkaisuja esimerkiksi rikosten ennaltaehkäisyyn tai riskien arviointiin. Yhtä tärkeää on, että tekoälyn käyttöä valvotaan ja sen rajat ovat selvät.

Arvoisa puhemies! Kun tekoälyä käytetään viranomaistyössä, se pitää tehdä avoimesti ja vastuullisesti. Tämän lain tarkoitus on auttaa rakentamaan luottamusta. Kyse ei ole tekoälyn vastustamisesta vaan laista, joka mahdollistaa tekoälyn käytön yhteiskuntamme ehdoilla ja meille sopivalla tavalla. Tekoälyn hyötyä ei saavuteta, jos sen käyttö tuntuu kansalaisista epävarmalta tai pelottavalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tämä esitys valiokunnan esittämän muutoksen on osa sitä työtä, jolla rakennamme turvallista ja toimivaa digitalisaatiota. Se ei rajoita innovaatioita vaan ohjaa ne vastuulliseen suuntaan. Me tarvitsemme tekoälyä, mutta vielä enemmän tarvitsemme selkeitä sääntöjä, jotka suojaavat niin yksilöä kuin yhteiskuntaamme. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen poissa, edustaja Rasinkangas poissa. — Edustaja Holopainen.

23.06 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Totean ensin tähän alkuun, että esittän, että mietinnön perusteluita muutetaan vastalauseen mukaisesti. Ja sitten perusteluita sille:

Minä olen huolestunut siitä, että tässä ollaan aikeissa käynnistää uusi ja suomalaisen teknologiaekosysteemin kannalta tärkeä tekoälyn valvonta- ja neuvontatoiminta, mutta kuitenkin sille ei myönnetä tarvittavia resursseja. Liikenne- ja viestintävirasto on tämän asian käsittelyssä korostanut omassa lausunnossaan, että mikäli tämä toiminta käynnistetään ilman lisäresursseja, siitä aiheutuu merkittäviä riskejä. Kun sitten otetaan huomioon, että jo aiemmin Liikenne- ja viestintävirasto on joutunut ottamaan haltuun useita uusia tehtäväkokonaisuuksia nykyisen henkilöstön ja resurssien puitteissa, niin tilanne on todella haastava, ja kun vielä sitten lisäksi tälle virastolle on osoitettu julkisen talouden sopeuttamistoimissa tuottavuustoimenpiteillä noin 14 miljoonan euron vuosittainen vähennys, niin herää kyllä kysymys, miten voidaan asettaa heidät näin mahdottoman tilanteen eteen. Täällä liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnossakin lukee, että kuulemisten mukaan ilman lisäresursseja on olemassa riski, etteivät tekoälyasetuksen mukaiset tavoitteet, erityisesti innovaatioiden tukeminen ja oikeudellisen ennakoitavuuden varmistaminen, toteudu.

Vielä enemmän huolta herättää se, että täällä liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa myös, että Liikenne- ja viestintäviraston resurssitilanne johtaa siihen, että virasto ei kykene hoitamaan kyberturvallisuuteen liittyviä tehtäviä vaadittavalla tasolla. Siellä valiokunnassa on tuotu esiin, että tästä voi aiheutua vakavaa uhkaa kansalliselle kokonaisturvallisuudelle. On todellakin siis vastuutonta, että tässä nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa emme huolehdi siitä, että resurssein ja muutoin kyberturvallisuus ja kansallinen kokonaisturvallisuus on varmistettu. Sikäli on tärkeää nyt nostaa esiin se, että tätä tärkeää lisätehtävää ollaan todellakin toteuttamassa ilman resursseja. Se on kyllä äärimmäisen lyhytnäköistä, ja toivon, että näin ei tehdä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

23.09 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Holopainen perusteli hyvin tätä esitystä, ja kannatan edustaja Holopaisen tekemää vastalauseen mukaista perustelujen muuttamishdotusta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.